

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної роботи
і міжнародної діяльності
Карпатського національного університету
імені Василя Стефаника,
кандидат хімічних наук, доцент

Лілія ТУРОВСЬКА

06

2026 р.

ВИТЯГ

з протоколу № 4 від 05 червня 2026 року фахового семінару педагогічного
факультету Карпатського національного університету імені Василя
Стефаника

ПРИСУТНІ:

Будник Олена Богданівна – доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри початкової освіти та освітніх інновацій – голова семінару;

Вербещук Світлана Василівна – кандидат педагогічних наук, доцент
кафедри початкової освіти та освітніх інновацій – секретар семінару;

Струк Анна Василівна – доктор педагогічних наук, професор, професор
кафедри початкової освіти та освітніх інновацій – науковий керівник, член
семінару;

Кондур Оксана Созонтівна – доктор педагогічних наук, професор, декан
педагогічного факультету – член семінару;

Червінська Інна Богданівна – доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри початкової освіти та освітніх інновацій – член семінару;

Коваль Петро Миколайович – доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри початкової освіти – член семінару;

Гуменюк Ірина Михайлівна – доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри початкової освіти та освітніх інновацій – член семінару;

Максименко Наталія Борисівна – кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри початкової освіти та освітніх інновацій – член семінару;

Бай Ігор Богданович – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент
кафедри початкової освіти та освітніх інновацій – член семінару;

Барило Світлана Богданівна – кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри початкової освіти та освітніх інновацій – член семінару;

Довбенко Світлана Юріївна – кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри початкової освіти та освітніх інновацій – член семінару;

Матвеева Наталія Олексіївна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри початкової освіти та освітніх інновацій – член семінару;

Кирста Наталія Романівна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії та методики дошкільної та спеціальної освіти – член семінару.

З присутніх – 6 докторів педагогічних наук та 7 кандидатів педагогічних наук – фахівці за профілем представленої дисертації.

Головуючий на фаховому семінарі доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри початкової освіти та освітніх інновацій – Будник Олена Богданівна.

СЛУХАЛИ:

1. Інформацію про дисертацію та здобувача

Дисертант Галушак Олег Володимирович, аспірант 4 року навчання денної (контрактної) форми навчання за спеціальністю 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями). Дисертація на тему «Формування мовнокомунікативної компетентності майбутніх фахівців економічних спеціальностей», подана на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка за спеціальністю 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями).

Тема дисертаційної роботи «Формування мовнокомунікативної компетентності майбутніх фахівців економічних спеціальностей» затверджена на засіданні Вченої ради Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (протокол №10 від 06. 12. 2023 року).

Науковий керівник – доктор педагогічних наук, професор Струк Анна Василівна.

2. Виступ здобувача Галушак Олега Володимировича:

Шановна Головуюча, присутні члени методологічного семінару! Вашій увазі пропонуються результати дисертаційного дослідження з теми «Формування мовнокомунікативної компетентності майбутніх фахівців економічних спеціальностей».

У системі базових компетентностей мовнокомунікативна компетентність студента є однією з основних, що визначає його конкурентоспроможність й успішну професійну реалізацію в умовах сучасного ринку праці, оскільки саме завдяки розвиненим мовнокомунікативним навичкам студент як майбутній фахівець зможе належно виконувати свої професійні обов'язки, налагоджувати ділові стосунки, долати різноманітні бар'єри, що перешкоджають якісному спілкуванню у виробничих обставинах.

Аналіз наукових досліджень засвідчив, що проблема формування мовнокомунікативної компетентності майбутніх економістів належить до важливих проблем в українській методичній науці, розв'язання якої має

науково-практичне значення для розроблення концептуальних положень із формування професійної-комунікативної компетентності майбутніх економістів.

Водночас у практиці мовнокомунікативної підготовки майбутніх фахівців економічних спеціальностей виявлено низку суперечностей між:

- зростаючою потребою суспільства у фахівцях економічних спеціальностей, які відповідають соціальному замовленню, і недостатнім рівнем їх мовнокомунікативної підготовки до професійної комунікації в процесі вирішення фахових завдань;

- необхідністю системного формування мовнокомунікативної компетентності майбутніх фахівців економічних спеціальностей та відсутністю науково-методичного забезпечення розвитку означеного конструкту в освітньому процесі закладів вищої освіти;

- необхідністю формування професійно-мовленнєвих умінь і навичок в майбутніх економістів та відсутністю сучасних новітніх методик формування таких умінь.

Мета дослідження полягала в теоретичному обґрунтуванні й апробації педагогічних умов формування мовнокомунікативної компетентності майбутніх фахівців економічних спеціальностей.

Об'єкт дослідження – мовнокомунікативна підготовка майбутніх фахівців економічних спеціальностей.

Предмет дослідження – зміст та експериментальна методика формування мовнокомунікативної компетентності майбутніх фахівців економічних спеціальностей.

Завдання дослідження:

1. Визначити сутність і структуру феномена «формування мовнокомунікативної компетентності майбутніх фахівців економічних спеціальностей»; уточнити поняття «компетентність», «комунікація», «мовнокомунікативна компетентність».

2. Визначити критерії, показники і характеризувати рівні сформованості мовнокомунікативної компетентності майбутніх фахівців економічних спеціальностей.

3. Визначити й експериментально апробувати педагогічні умови формування мовнокомунікативної компетентності майбутніх фахівців економічних спеціальностей.

4. Розробити й експериментально апробувати лінгводидактичну модель та методику формування мовнокомунікативної компетентності майбутніх фахівців економічних спеціальностей.

Основний зміст і результати дослідження відображено в 10 наукових публікаціях, у тому числі: 5 статті у наукових фахових виданнях України (категорії Б); 5 – матеріали і тези міжнародних та всеукраїнських конференцій. Основні положення та результати дослідження апробовано на: 6 міжнародних наукових конференціях та Всеукраїнському науково-методичному семінарі.

Основні **результати дослідження впроваджено** в освітній процес: «Карпатський національний університет імені Василя Стефаника» (довідка про впровадження № 2026-01-26/06-12/818 від 15.04.2026); «Херсонський державний університет» (довідка про впровадження № 03-32/471 від 01.04.2026); «Ізмаїльський державний гуманітарний університет» (довідка про впровадження № 1-7/160 від 06.04.2026); «Національний університет кораблебудування імені Адмірала Макарова» (акт про впровадження № 01.1-07/03/33/685 від 09.04.2026).

Основними підходами до формування мовнокомунікативної компетентності майбутніх фахівців економічних спеціальностей були: професійно-зорієнтований, комунікативно-діяльнісний і компетентнісний.

Для реалізації та досягнення кінцевого результату у розробленій структурно-функціональній моделі визначено найбільш ефективні та дієві принципи підготовки майбутніх фахівців економічних спеціальностей до професійної комунікації, серед яких виокремлено загальнодидактичні, лінгводидактичні та власне методичні.

Наукова новизна отриманих результатів полягає в тому, що: *уперше* визначено й науково обґрунтовано сутність поняття «формування мовнокомунікативної компетентності майбутніх фахівців економічних спеціальностей»; *визначено* й науково обґрунтовано педагогічні умови та впроваджено в освітній процес ЗВО; *виявлено* критерії та схарактеризовано рівні мовнокомунікативної компетентності майбутніх фахівців економічних спеціальностей; *розроблено* та апробовано модель формування мовнокомунікативної компетентності майбутніх фахівців економічних спеціальностей; *уточнено* зміст базових понять дослідження: «компетентність», «комунікація», «мовнокомунікативна компетентність»; *подальшого розвитку* набули теоретичні напрацювання українських лінгводидактів із проблем становлення мовнокомунікативної компетентності та методика формування мовнокомунікативної компетентності майбутніх економістів.

Практичне значення дослідження зумовлене можливістю використання його положень і результатів удосконаленням навчально-методичного забезпечення дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)» та впровадженням Вибіркової дисципліни «Формування мовнокомунікативної компетентності майбутніх економістів» для студентів економічних спеціальностей закладів вищої освіти. Висновки, отримані у роботі, можуть бути використані студентами та аспірантами під час виконання наукових досліджень.

Для **констатації рівнів** сформованості мовнокомунікативної компетентності майбутніх фахівців економічних спеціальностей було визначено критерії та показники. Серед них: 1. Когнітивно-змістовий із показниками: обізнаність студентів із поняттями: «комунікація», «спілкування», «мовнокомунікативна компетентність»; обізнаність із

економічною термінологією; обізнаність із ситуаціями професійного спілкування. 2. Професійно-комунікативний із показниками: уміння доречно використовувати вербальні і невербальні засоби мовлення та формули мовленнєвого етикету; уміння будувати конструктивний діалог професійного спрямування, прогнозувати поведінку партнера; наявність комунікативних умінь. 3. Оцінно-рефлексійний із показниками: уміння здійснювати самоаналіз мовнокомунікативних дій у спілкуванні з партнером; уміння результативної мовленнєвої самопрезентації «Я – економіст (самооцінка); уміння оцінювати мовнокомунікативну діяльність майбутніх фахівців економічних спеціальностей (взаємооцінка).

У дослідженні науково обґрунтовано педагогічні умови формування мовнокомунікативної компетентності майбутніх фахівців економічних спеціальностей: наявність позитивних емоційних стимулів у формуванні мовнокомунікативної компетентності майбутніх економістів; міждисциплінарна інтеграція лінгвістичних та фахових дисциплін у процесі підготовки майбутніх фахівців економічних спеціальностей; моделювання у навчальному процесі реальних професійних комунікативних ситуацій; забезпечення інформаційно-комунікативного середовища в освітньому процесі підготовки майбутніх економістів.

Розроблено й експериментально апробовано модель та методику формування мовнокомунікативної компетентності майбутніх фахівців економічних спеціальностей з відповідними етапами: комунікативно-збагачувального, комунікативно-діяльнісного, професійно-комунікативний і оцінно-рефлексійний.

Метою першого – комунікативно-збагачувального – етапу було озброєння майбутніх фахівців економічних спеціальностей необхідним обсягом знань, умінь та навичок культури фахового мовлення. Було використано такі методи і прийоми: різноманітні ігрові технології, інтерактивні методи навчання, аналіз відео-інтерв'ю, моделювання виробничих педагогічних ситуацій, а також інформаційно-комунікаційні технології, зокрема виконання завдань на платформі Google Classroom.

Метою другого - комунікативно-діялісного – етапу було формування мовнокомунікативних вмінь. Також вміння аналізувати та моделювати професійно-спрямовані комунікативні ситуації, відповідати на запитання, вести бесіду, підтримувати розмову з клієнтом, говорити, слухати, розуміти співрозмовника, встановлювати зворотний зв'язок, долати комунікативні бар'єри.

Метою третього – професійно-комунікативного – етапу було актуалізація необхідності у професійній самореалізації та формування умінь у майбутніх фахівців економічних спеціальностей застосовувати мовнокомунікативні знання у квазі-професійній діяльності.

Метою четвертого – оцінно-рефлексійного етапу було формування у майбутніх фахівців економічних спеціальностей уміння здійснювати

рефлексію, взаємо- та самооцінювання професійних комунікативно-мовленнєвих умінь, критичність та гнучкість мислення під час виконання завдань. Для цього добирали вправи, які викликали у майбутніх економістів позитивні емоції, відчуття радості й захоплення від виконаної роботи, професійне зростання та самовдосконалення в професії.

Результати прикінцевого зрізу підтвердили ефективність запропонованої експериментальної методики формування мовнокомунікативної компетентності майбутніх фахівців економічних спеціальностей. Так, якщо на констатувальному етапі високий рівень сформованості мовнокомунікативної компетентності було виявлено тільки у 8,3% студентів в ЕГ та 8,2% – у КГ, то на прикінцевому етапі високого рівня досягли 23,5% учасників ЕГ (у КГ – 12,8%). Достатній рівень продемонструвало 33,9% студентів ЕГ (було 15,1%), у КГ – 23,5% (було 15,5%). Задовільний рівень залишився в ЕГ у 21,8% студентів (було 33,0%), а в КГ – у 28,5% студентів (було 32,4%). Низький рівень зберігся у 20,8% здобувачів освіти ЕГ (було 43,0%) і 35,2% – КГ (було 43,9%).

Суттєвість і не випадковість позитивних змін в експериментальних групах доведено методами математичної статистики (за критерієм Пірсона), що дозволило стверджувати: завдання дослідження виконано, мета досягнута.

В дисертації зроблено наступні висновки:

1. Визначено стан окресленої проблеми у вітчизняній і зарубіжній лінгводидактичній та педагогічній науці.
2. Уточнено сутність основних понять дослідження, якими є: «формування мовнокомунікативної компетентності майбутніх фахівців економічних спеціальностей», «компетентність», «комунікація», «мовнокомунікативна компетентність».
3. Визначено критерії, показники і схарактеризувати рівні сформованості мовнокомунікативної компетентності майбутніх фахівців економічних спеціальностей.
4. Визначено й експериментально апробовано педагогічні умови формування мовнокомунікативної компетентності майбутніх фахівців економічних спеціальностей.
5. Розроблено та експериментально апробовано лінгводидактичну модель та методику формування мовнокомунікативної компетентності майбутніх фахівців економічних спеціальностей.

3. Запитання до здобувача по темі дисертації:

Будник Олена Богданівна, доктор педагогічних наук, професор – У своєму дослідженні Ви стверджуєте, що здійснювали мотивацію майбутніх економістів до діалогової комунікації. Яким чином це відбувалось?

Відповідь. Дякую! Під час навчання студентів ми спонукали їх до діалоговій комунікації, розвивали вміння побудови та проведення ділової бесіди. У процесі такої бесіди студенти водночас розвивають і професійне

мислення. Ситуації ділового спілкування ми ділили на дві групи: ситуації безпосереднього та опосередкованого ділового спілкування.

До безпосередньої ділової комунікації ми віднесли вміння повідомляти інформацію, проводити ділові переговори, спілкуватися по телефону і т. ін.. Нами створено й апробовано низку ситуативних вправ, спрямованих на розвиток усного мовлення майбутніх фахівців економічної галузі. Всі вправи та ситуації розділили на чотири групи: вправи на складання діалогів фахового спрямування («Економічний квест»); вправи на підготовку до монологічних виступів («Розвиток малого бізнесу в регіоні»); рольові ігри, які сприяють не лише мовленнєвими, а й фаховими знаннями («Економічна реанімація»); творчі завдання з використанням інформаційних технологій (відеоролик «Розвиток підприємництва в регіоні»).

Кондур Оксана Созонтівна, доктор педагогічних наук, професор – До експериментального дослідження Вами було розроблено вибіркового компонент «Формування мовнокомунікативної компетентності майбутніх економістів». З якою метою Ви його розробили?

Відповідь. Дякую! Для здійснення експериментальної роботи розроблено вибіркoву дисципліну «Формування мовнокомунікативної компетентності майбутніх економістів». Зміст дисципліни складався з двох модулів: М-1 «Формування культури спілкування фахівця економічних спеціальностей» та М-2 «Професійна лексика фахівця економічної спеціальності: мовний й комунікативний аспекти».

Програма розрахована на 60 год., в тому числі 12 годин лекційних, 18 семінарських, практичних та 30 годин самостійної роботи. Крім цього, в рамках вибіркового курсу передбачається залучення студентів до активної навчально-пізнавальної діяльності. Враховуючи останнє, кожний модуль має практичні завдання, письмові творчі завдання, проблемні запитання тощо.

Програма курсу спрямована на глибоке осмислення студентами теоретичних і практичних питань мовнокомунікативної спрямованості професійної підготовки майбутніх фахівців економічних спеціальностей. Мета курсу формувати уявлення про культури спілкування фахівців економічних спеціальностей, її цілісний і творчий характер; оволодіння системою професійних умінь та навичок, необхідних для здійснення майбутніх комунікативних обов'язків, повноважень та функцій у професійній діяльності.

Червінська Інна Богданівна, доктор педагогічних наук, професор – Скажіть, будь ласка, чи проводилось Вами анкетування студентів і до яких висновків Ви прийшли опрацювавши анкети?

Відповідь. Дякую! Так, нами проводилося анкетування майбутніх фахівців економічних спеціальностей. В анкетуванні взяли участь 242 студенти 2 курсів «Карпатський національний університет імені Василя Стефаника», «Херсонський державний університет», «Ізмаїльський державний

гуманітарний університет», «Національний університет кораблебудування імені Адмірала Макарова».

Серед запитань були такі, як: «Як Ви розумієте зміст поняття «мовнокомунікативна компетентність?»»; «Що ви вкладаєте в зміст поняття «професійне мовлення?»»; «Яких знань Вам не вистачає для спілкування у своїй майбутній професійній діяльності?»»; «Чи володієте Ви фаховою термінологією?»»; «Якими комунікативними вміннями повинні володіти фахівці економічних спеціальностей?»

Аналіз відповідей студентів засвідчив, що майбутні фахівці економічних спеціальностей не достатньо усвідомлюють сутність поняття «мовнокомунікативна компетентність», навчання фахового мовлення, не завжди розуміють необхідність здобуття комунікативних знань та вмінь, не обізнані із сучасними формами та методами використання мовнокомунікативна знань у подальшій професійній діяльності.

Коваль Петро Миколайович, доктор педагогічних наук, професор – Серед педагогічних умов, які Ви реалізовували у своєму експериментальному дослідженні була умова: моделювання в освітньому процесі реальних професійних комунікативних ситуацій. Коротко розкрийте, як Ви її реалізовували?

Відповідь. Дякую! Підготовка студентів до професійної комунікації неможлива без використання змодельованих ситуацій їхньої майбутньої професійної діяльності. Особливістю ситуацій професійного спілкування є їх двоаспектний характер: по-перше, вони повинні мати професійну значущість для студентів, задовольняти їхній пізнавальний інтерес за фахом у ЗВО; по-друге, – мають змогу реалізовувати їхні діалогічні вміння, необхідні в діяльності фахівців економіки.

Моделювання професійних комунікативних ситуацій відбувалось на основі навчально-мовленнєвого матеріалу, поданого у вигляді проблемних ситуацій, що сприяло формуванню професійно важливих якостей, необхідних для виконання майбутньої трудової діяльності. Наприклад такі ситуації: «Презентація бізнес-плану», «Професійна дискусія», «Обговорення інвестиційного проекту», «Вирішення конфліктної ситуації з незадоволеним клієнтом».

Виконання цих завдань спрямоване на формування готовності студентів до професійної комунікації. Імітація професійних ситуацій допомагала студентам зрозуміти й відчути на власному досвіді відповідальність за свої слова, вчинки, навчала взаємодіяти з колегами, добирати мовні засоби для висловлювання думок.

Бай Ігор Богданович, кандидат педагогічних наук, доцент – У своєму дослідженні на формувальному етапі експерименту Вами було застосовувано тренінги. У чому полягала їх специфіка?

Відповідь. Дякую! Надзвичайно корисним здобутком стало проведення зі студентами занять з використанням тренінгів, таких, як: «Обмінюємось

інформацією», «Професійні якості економіста», «Комунікативні моделі взаємодії менеджера підприємства з клієнтами», «Комунікативні бар'єри в професійній взаємодії підприємця з інвесторами», що сприяло набуттю практичних умінь і навичок планування, організації, проведення й аналізу комунікативної взаємодії, вдосконалення їхніх комунікативних якостей, розвиток рефлексії.

Тренінги були спрямовані головним чином на формування у студентів нових умінь та навичок у тому числі професійних (прийняття рішення, формування команди та ін.). У ході тренінгу «Обмінюємось інформацією», студенти отримали нові мовленнєві знання, розвиток вмінь необхідних для здійснення майбутніх обов'язків та функцій в економічній практиці. У такий спосіб у майбутніх економісти підвищувалася мотивація до прийняття правильної позиції, відбувалося формування їхнього професійного іміджу.

Довбенко Світлана Юріївна – кандидат педагогічних наук, доцент – Які мовленнєві вправи були використані Вами в експериментальному дослідженні і з якою метою?

Відповідь. Дякую! В експериментальному дослідженні ми використовували мовленнєві вправи та ситуації, Розроблена система вправ і ситуацій базувалась на принципах комунікативної спрямованості на майбутню професію студентів.

Всі вправи та ситуації для формування мовнокомунікативних навичок розділили на чотири групи: вправи на складання діалогів фахового спрямування («Економічний квест»); вправи на підготовку до монологічних виступів («Розвиток малого бізнесу в регіоні»); ситуативні мовленнєві завдання. Наприклад, "Розмова з інвестором".

Виконуючи це завдання здобувачі економічної освіти повинні продемонструвати не лише володіння фаховими та мовленнєвими знаннями, а й уміння переконувати співрозмовника, інтуїтивно відчувати його настрій, спілкуватися не лише на вербальному а й на емоційному рівні.

Барило Світлана Богданівна, кандидат педагогічних наук, доцент – Однією з визначених вами педагогічних умов було забезпечення позитивної мотиваційної налаштованості майбутніх фахівців економічних спеціальностей на професійну комунікацію. Коротко зупиніться на реалізації цієї умови?

Відповідь. Дякую! Термін «мотивація» – це широке поняття яке має різні трактування. Її розглядають як: - сукупність чинників, які підтримують та спрямовують поведінку; - сукупність мотивів також – як пробудження, яке викликає активність організму та визначає його спрямованість, тобто як комплекс чинників, які спрямовують та спонукають поведінку людини. Крім того мотивація розглядається як процес регуляції конкретної діяльності людини.

Мотивація починає «діяти», якщо вона охоплює сферу інтересів, потреб, цілей, бажань, тобто мотив і мета перебувають у причинно-наслідковому

взаємозв'язку і взаємодії. З огляду на зазначене, чітке визначення цілі та мотиву виконує провідну функцію ефективності мотивації.

Наявність позитивної мотивації до мовнокомунікативної підготовки у майбутніх фахівців економічних спеціальностей є важливою педагогічною умовою для ефективного формування їхньої готовності в цій сфері.

Нами здійснювався добір засобів і методів, які позитивно спонукали майбутніх економістів, до здобуття мовнокомунікативних знань і умінь. Реалізація цієї умови відбувалася впродовж трьох етапів для цього використовували вправи «Мій емоційний стан», «Вгадай емоцію».

Матвеева Наталія Олексіївна кандидат педагогічних наук, доцент – У Вашому дослідженні серед методологічних підходів є комунікативно-діяльнісний підхід. Чому саме був обраний цей підхід?

Відповідь. Дякую! Нами був обраний комунікативно-діяльнісний підхід оскільки він передбачає дотримання принципу цілісного вивчення мови і мовлення, а отже, забезпечує мовленнєвий розвиток студентів, тобто сприяє підготовці фахівців, які вільно володіють мовою. Практична спрямованість вивчення мови уможливорює також формування не тільки лінгвістично грамотного фахівця, а фахівця з високою мовленнєвою культурою, що особливо актуально для професійної діяльності майбутніх фахівців економічних спеціальностей. Засвоений мовний матеріал розвиває розумові здібності студентів, забезпечує формування відповідних мовленнєвих умінь і навичок успішно спілкуватись у різних життєвих і професійних ситуаціях.

Основу комунікативно-діялісного підходу становить навчання мови та мовлення у процесі мовленнєвої діяльності яка спрямовується на вирішення комунікативно-мовленнєвих завдань, і визначає необхідність оволодіння структурними компонентами цієї діяльності. Компетентнісний підхід розглянуто як спрямованість освітнього процесу на формування та розвиток професійної, мовнокомунікативної компетентності, на підставі інтеграції професійно спрямованих і лінгвістичних дисциплін, що забезпечило ефективну професійну комунікацію та взаємодію.

Гуменюк Ірина Михайлівна, доктор педагогічних наук, професор – Чи зазнав трансформації зміст навчальної дисципліни «Українська мова за професійним спрямуванням» у процесі реалізації Вашого дослідження? Якщо так, то які зміни відбулися?

Відповідь. Дякую! Аналізуючи освітні програми підготовки майбутніх фахівців економічних спеціальностей нами було констатовано, що «Українська мова (за професійним спрямуванням)» як освітня компонента має найбільший навчальний потенціал для формування й розвитку мовної особистості майбутнього економіста.

Проаналізувавши зміст силабусів цієї освітньої компоненти ми запропонували доповнити її такими питаннями як: «Поняття культури мовлення і мовленнєвого етикету у професійній діалоговій комунікації»,

«Форми професійної діалогової комунікації фахівців економіки», «Вербальні та невербальні засоби діалогової комунікації».

Акцент переносився на формування навичок професійної комунікації фахівців економічної галузі, вдосконалення особливостей їх фахової мови, розвиток культури мовлення, етикетних норм та поведінки особистості.

Зі студентами проводились заняття з використанням бесід-диспутів («Конфлікт інтересів», «Алгоритм вирішення фінансових проблем», «Економічний штурм», «Точка напруження», «Переконання»), що сприяло набуттю практичних умінь і навичок професійного мовлення, фахової термінології та формування мовної особистості конкурентоспроможного фахівця в умовах сучасної ринкової економіки.

4. Виступ наукового керівника доктора педагогічних наук, професора Струк Анни Василівни.

Під час навчання в аспірантурі Галушак Олег Володимирович зарекомендував себе як стараний та відповідальний аспірант, виявив високу працездатність, загальну ерудицію і наполегливість в опануваннях нових навчальних дисциплін, набув теоретичних знань, умінь, навичок та компетентностей, достатніх для продукування нових ідей, розв'язання наукових і практичних завдань. Олег Володимирович проявив себе наполегливим, відповідальним науковцем, своєчасно виконував всі розділи індивідуального навчального плану, відвідував лекції та семінарські заняття, які проводили науково-педагогічні працівники кафедри.

Аспірантом повністю виконано індивідуальний навчальний план відповідно до освітньо-наукової програми аспірантури Карпатського національного університету імені Василя Стефаника, що повністю відповідає Національній рамці кваліфікацій та вимог, Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії у вищих навчальних закладах. Теоретичні та практичні знання, уміння, навички та інші компетентності, здобуті аспірантом, стали базою для продукування нових ідей та розв'язання комплексних проблем у галузі професійної і дослідницько-інноваційної діяльності та дозволяють на високому рівні завершити виконання дисертаційної роботи, результати якої, поза сумнівом, будуть мати теоретичну новизну, так теоретико-практичну вагу у розвитку методики формування мовнокомунікативної компетентності майбутніх фахівців економічних спеціальностей.

З огляду на зазначене, прошу підтримати дисертаційну роботу Галушака Олега Володимировича та рекомендувати її до захисту в спеціалізованій вченій раді на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань А Освіта / Педагогіка за спеціальністю А4 Середня освіта (за предметними спеціальностями).

5. Виступи присутніх членів семінару з оцінкою дисертації.

Д. пед. н., професор **Будник О.Б.:** Шановні колеги, дозвольте долучитися до обговорення. Безумовно, тема актуальна, що підкреслюється передусім важливістю формування мовнокомунікативних навичок, які сприяють налагодженню ділових контактів, уміння комунікувати майбутніх фахівців у професійній діяльності. Особлива увага надається структурно-функціональній моделі формування мовнокомунікативної компетентності майбутніх фахівців економічних спеціальностей, яка включає чотири послідовні етапи: комунікативно-збагачувальний, комунікативно-діяльнісний, професійно-комунікативний, оцінно-рефлексійний. Важливо, що дисертантом виокремлено низку педагогічних умов, що забезпечують ефективність формування мовнокомунікативної компетентності майбутніх фахівців економічних спеціальностей, причому розглядає ці умови цілісно. Особливо мені імпонує така умова, як «модельовання у навчальному процесі реальних професійних комунікативних ситуацій», де дисертантом були створені умови, максимально наближені до реального професійного середовища. Такий підхід сприяв активізації внутрішньої мотивації студентів, дав можливість продемонструвати свій професійний рівень та можливість подолання психологічних бар'єрів у професійному спілкуванні.

У цілому, результати дисертаційної роботи свідчать про високий рівень методологічної культури дослідника, його здатність поєднувати теоретичний аналіз із практичною апробацією.

Загальні висновки відповідають поставленим завданням, обґрунтованість і переконливість яких засвідчують самостійність і логічність суджень, достатню наукову підготовленість здобувача. Тому дослідження Галушака Олега Володимировича «Формування мовнокомунікативної компетентності майбутніх фахівців економічних спеціальностей» є закінченим науковим дослідженням, відповідає вимогам до його виконання та оформлення і може бути рекомендоване до захисту.

Д. пед. н., професор **Червінська І.Б.:** Обговорюючи дисертаційне дослідження Галушака Олега Володимировича хочу зупинитися на представлених у дисертації результатах – сформованість мовнокомунікативної компетентності майбутніх фахівців економічних спеціальностей. Позитивної оцінки заслуговує розроблена автором система діагностики стану сформованості мовнокомунікативної компетентності майбутніх фахівців економічних спеціальностей. До кожного критерію вдало підібрані показники, які слугували виявленню рівнів сформованості мовнокомунікативної компетентності майбутніх фахівців економічних спеціальностей. Також імпонують вдало підібрані та науково обґрунтовані педагогічні умови, які реалізовувались впродовж усіх етапів дослідження. Серед яких вагоме місце займає така умова, як «міждисциплінарна інтеграція лінгвістичних та фахових дисциплін у процесі підготовки майбутніх фахівців економічних спеціальностей».

Вважаю, що дисертація Галущака Олега Володимировича є завершеною науковою працею, що має теоретичну й практичну цінність, характеризується науковою новизною, обґрунтованістю результатів і відповідає вимогам до такого виду робіт.

Д. пед. н., професор **Коваль П.М.**: У дисертації ґрунтовно розкрито сутність базових понять дослідження, науково обґрунтовано педагогічні умови, модель, зміст й методику формування мовнокомунікативної компетентності майбутніх фахівців економічних спеціальностей. Мені імпонує, як дисертант вдало підібрав діагностувальний інструментарій для характеризувати рівні сформованості мовнокомунікативної компетентності майбутніх фахівців економічних спеціальностей. Це критерії: когнітивно-змістовий, професійно-комунікативний, оцінно-рефлексійний з відповідними показниками. Все це слугувало виявленню відповідних рівнів та сприяло розробці методики формування мовнокомунікативної компетентності майбутніх фахівців економічних спеціальностей. Рівень апробації результатів дослідження є достатнім: і відображено в 10 наукових публікаціях, у тому числі: 5 статті у наукових фахових виданнях України (категорії Б); 5 – матеріали і тези міжнародних та всеукраїнських конференцій. Висновкам, які представлені в дисертації властива логічність викладу, достатній рівень обґрунтованості й достовірності.

Вважаю, що дисертація Галущака Олега Володимировича є завершеною науковою працею, що має теоретичну й практичну цінність, характеризується науковою новизною, обґрунтованістю результатів і відповідає вимогам до такого виду робіт.

Д. пед. н., професор **Кондур О.С.**: Дисертація присвячена актуальній проблемі, адже як справедливо зазначається у самій роботі, – мовнокомунікативна компетентність є однією з основних, що визначає конкурентоспроможність майбутнього фахівця й повною мірою сприяє його успішній реалізації в умовах сучасного ринку праці. Практичне значення дисертаційної роботи полягає в тому, що в ній представлено й експериментально апробовано модель і методику формування мовнокомунікативної компетентності майбутніх фахівців економічних спеціальностей, які було реалізовано поетапно (комунікативно-збагачувальний, комунікативно-діяльнісний, професійно-комунікативний і оцінно-рефлексійний етапи). Вважаю, що мета дослідження чітко окреслена та повністю реалізована у змісті дисертаційної роботи. Автору вдалося всебічно проаналізувати процес сутності поняття «формування мовнокомунікативної компетентності майбутніх фахівців економічних спеціальностей», виявити основні тенденції, закономірності та чинники її трансформації упродовж досліджуваного періоду.

Таким чином, можна констатувати, що дисертаційна робота Галущака Олега Володимировича не лише розкриває сутність проблеми, але й пропонує

ефективні шляхи її вирішення, що істотно підвищує її наукову та практичну цінність.

К. пед. н., доцент **Кирста Н. Р.:** У процесі обговорення дисертаційного дослідження вважаю за доцільне зосередити увагу на найбільш вагомих результатах, представлених у дисертації, де автор демонструє цілісність наукового підходу – від діагностики до моделювання та до методики реалізації процесу формування мовнокомунікативної компетентності майбутніх фахівців економічних спеціальностей. Хочу закцентувати увагу на актуальності обраної теми, оскільки від високого рівня мовнокомунікативної підготовки фахівців залежить їх професійна комунікація в процесі вирішення фахових завдань. Фахівці економічних спеціальностей часто стикаються з комунікативними бар'єрами і не мають навичок їх ефективного подолання. Також вони не володіють навичками побудови діалогових комунікацій, які надзвичайно їм потрібні в професійній діяльності (наприклад під час розмови з клієнтами). І що на мою думку, дуже важливо, що здобувач Олег Володимирович, у своєму вибіркового курсі «Формування мовнокомунікативної компетентності майбутніх економістів» звертає увагу на: - оволодіння знаннями щодо комунікативних бар'єрів, стратегій і тактик з подальшим використання їх на практиці; - ефективне спілкування, особливо у налагодженні міжособистісних контактів; - на особливості ділового спілкування. Також мені імponує різноманіття форм роботи зі студентами (ігри, вправи, кейс-технологій тощо). У цілому, результати дисертаційної роботи свідчать про високий рівень методологічної культури дослідника, його здатність поєднувати теоретичний аналіз із практичною апробацією.

Отже, можна констатувати, дисертаційне дослідження є самостійним, завершеним і може бути рекомендовано для подальшого проходження процедури захисту.

К. пед. н., доцент **Максименко Н. Б.:** Позитивною ознакою дисертаційної роботи є те, що в ній на належному рівні здійснено аналіз наукової літератури з порушеної проблеми, представлено дискусію вчених щодо визначення основних дефініцій дослідження, окреслено перспективи подальших наукових розвідок. Дисертантом чітко визначено категорійний апарат, коректно сформульовано об'єкт, предмет, мету та завдання роботи, що й забезпечило оптимальне визначення стратегії наукового пошуку та його ефективну реалізацію. Заслуговує на увагу представлена експериментальна модель і методика формування мовнокомунікативної компетентності майбутніх фахівців економічних спеціальностей, яка була реалізована впродовж комунікативно-збагачувального, комунікативно-діяльнісного, професійно-комунікативного і оцінно-рефлексійного етапів. У роботі на належному рівні визначено й науково обґрунтовано педагогічні умови формування означеної компетентності у майбутніх фахівців економічних спеціальностей. Робота чітко і логічно структурована, у ній наявні всі необхідні для наукового пошуку компоненти, тобто теоретичний та

практичний аспекти у взаємозв'язку з відповідними висновками та рекомендаціями.

Зазначимо, що висновки конкретні, аргументовані та закономірно випливають із результатів проведеного дослідження. Це дозволяє стверджувати, що мета наукової роботи досягнута, а пов'язані з нею завдання виконані.

К. пед. н., доцент **Вербещук С. В.** підкреслила, що здобувачкою переконливо доведено актуальність і доцільність наукової розробки означеної наукової проблеми. Варто зазначити, що рецензована робота відзначається логічною послідовністю викладу матеріалу, достатньою глибиною опрацювання проблематики дослідження. Структура дисертації відповідає визначеним меті, завданням та обраній методології дослідження; текст викладено логічно та послідовно. У першому розділі здійснено ґрунтовний аналіз наукових джерел із проблеми дослідження. Чітко окреслено понятійно-категорійний апарат дослідження й уточнено зміст базових понять: «комунікація», «компетентність», «мовнокомунікативна компетентність». Позитивним є те, що дисертант не обмежився оглядом наукових позицій авторів, а запропонував власне бачення структури мовнокомунікативної компетентності майбутніх економістів, виділивши когнітивно-змістовий, професійно-комунікативний та оцінно-рефлексійний компоненти. Заслужовують на увагу і висновки, зроблені дисертантом, що висвітлюють переконливі узагальнення щодо реалізації мети та виконаних завдань дослідження.

Під час обговорення позитивну оцінку дисертації Галушчака Олега Володимировича висловили всі члени семінару.

Заслухавши публічну презентацію наукових результатів дисертації Галушчака Олега Володимировича та обговоривши її на фаховому семінарі кафедри початкової освіти та освітніх інновацій, прийнято наступні висновки щодо дисертації: рекомендувати для подання до розгляду та захисту в разовій спеціалізованій вченій раді.

6. Висновок про перевірку дисертації та наукових публікацій здобувача на виявлення порушення академічної доброчесності з наданням (до витягу додається довідка за підписом проректора з наукової роботи університету).

УХВАЛИЛИ:

ПРИЙНЯТИ такий висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації:

ВИСНОВОК

наукового фахового семінару педагогічного факультету Карпатського національного університету імені Василя Стефаника про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації «Формування мовнокомунікативної компетентності майбутніх фахівців економічних спеціальностей» здобувача ступеня доктора філософії
Галушака Олега Володимировича
за спеціальністю 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями)
(галузь знань 01 Освіта/Педагогіка)

1. Актуальність теми. Компетентнісний підхід у навчанні вищої школи сприяє підготовці майбутніх фахівців, здатних ефективно виконувати професійні обов'язки, а також стимулює прагнення до постійного вдосконалення знань, навичок і вмінь протягом життя. Нормативну базу та основні напрями формування ключових компетентностей студентів викладено в таких документах, як Закон України «Про вищу освіту», Стратегія розвитку вищої освіти в Україні на 2022–2032 роки, Національна рамка кваліфікацій, Національний освітній глосарій, а також Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти.

У сучасній системі базових компетентностей мовнокомунікативна компетентність студента посідає ключове місце, адже саме вона значною мірою визначає його конкурентоспроможність і успіх у професійній діяльності на динамічному ринку праці. Володіння розвиненими мовнокомунікативними навичками дає змогу майбутньому фахівцю ефективно виконувати професійні обов'язки, встановлювати конструктивні ділові контакти та справлятися з різноманітними комунікаційними бар'єрами, що можуть виникати в умовах виробничого середовища.

Аналіз джерельної бази свідчить, що в наукових роботах українських дослідників висвітлено значну кількість актуальних напрацювань, присвячених питанню комунікативної компетентності мовця. Серед теоретично й практично важливих робіт варто відзначити праці таких учених, як А. Богуш, Р. Друженко, С. Караман, Н. Луцан, І. Нагрибельна, М.Пентилюк, Н. Сіранчук, О. Семиног, Т. Симоненко, Л. Субота, Л. Рускуліс та ін.

Проблема формування мовнокомунікативної компетентності є предметом численних досліджень, що охоплюють різні її аспекти. Основна увага приділяється кільком ключовим напрямкам: розвитку мовної та мовленнєвої культури (А. Богуш, Н. Голуб, С. Єрмоленко, Л. Струганець та ін.), становленню професійної культури (Л. Фільштейн, І. Іванова, Л. Максимова та ін.), удосконаленню інформаційної культури (О. Прудникова, Ю. Рамський, В. Кравець, В. Кухаренко та ін.), а також формуванню культури спілкування (Я. Радевич-Вінницький, І. Сайтарли, М. Стахів, Т. Чмут та ін.).

Аналіз наукових досліджень свідчить, що питання формування мовнокомунікативної компетентності майбутніх економістів належить до ключових проблем сучасної методичної науки в Україні. Його вирішення має як теоретичне, так і практичне значення, оскільки воно сприяє розробці концептуальних засад для ефективного формування професійно-комунікативної компетентності у майбутніх фахівців економічного профілю.

Водночас у практиці початкової освіти виявлено низку суперечностей між:

- зростаючою потребою суспільства у фахівцях економічних спеціальностей, які відповідають соціальному замовленню, і недостатнім рівнем їх мовнокомунікативної підготовки до професійної комунікації в процесі вирішення фахових завдань;
- необхідністю системного формування мовнокомунікативної компетентності майбутніх фахівців економічних спеціальностей та відсутністю науково-методичного забезпечення розвитку означеного конструкту в освітньому процесі закладів вищої освіти;
- необхідністю формування професійно-мовленнєвих умінь і навичок в майбутніх економістів та відсутністю сучасних новітніх методик формування таких умінь.

2. Зв'язок з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційне дослідження виконане в межах наукової теми кафедри фахових методик і технологій початкової освіти «Підготовка майбутніх фахівців в умовах формування загальноєвропейського освітнього простору» (№ 0110U008158), що входить до плану наукової роботи Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. Тему затверджено вченою радою Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (протокол № 10 від 06.12.2023 р.).

3. Особистий внесок здобувача в отриманні наукових результатів. Основні ідеї, наукові положення та теоретичні висновки дисертації сформовані автором особисто. *Уперше визначено й науково обґрунтовано педагогічні умови формування мовнокомунікативної компетентності майбутніх фахівців економічних спеціальностей (наявність позитивних емоційних стимулів у формуванні мовнокомунікативної компетентності майбутніх економістів; міждисциплінарна інтеграція лінгвістичних та фахових дисциплін у процесі підготовки майбутніх фахівців економічних спеціальностей; моделювання у навчальному процесі реальних професійних комунікативних ситуацій; забезпечення інформаційно-комунікативного середовища в освітньому процесі підготовки майбутніх економістів); проаналізовано й уточнено зміст базового поняття «формування мовнокомунікативної компетентності майбутніх фахівців економічних»; виявлено критерії (когнітивно-змістовий, професійно-комунікативний, оцінно-рефлексійний) із відповідними показниками, схарактеризовано рівні сформованості мовнокомунікативної компетентності майбутніх фахівців*

економічних спеціальностей (високий, достатній, задовільний, низький); *розроблено та апробовано* модель формування мовнокомунікативної компетентності майбутніх фахівців економічних спеціальностей (комунікативно-збагачувального, комунікативно-діяльнісного, професійно-комунікативного і оцінно-рефлексійного етапи); *уточнено* поняття: «компетентність», «комунікація», «мовнокомунікативна компетентність»; *подальшого розвитку* набули теоретичні напрацювання українських лінгводидактів із проблем становлення мовнокомунікативної компетентності та методика формування мовнокомунікативної компетентності майбутніх економістів.

4. Теоретичне та практичне значення результатів дисертації зумовлене можливістю використання його положень і результатів удосконаленням навчально-методичного забезпечення дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)» та впровадженням ВК «Формування мовнокомунікативної компетентності майбутніх економістів» для студентів економічних спеціальностей закладів вищої освіти. Висновки, отримані у роботі, можуть бути використані студентами та аспірантами під час виконання наукових досліджень.

Основні **результати дослідження впроваджено** в освітній процес таких закладів освіти: «Карпатський національний університет імені Василя Стефаника» (довідка про впровадження № 2026-01-26/06-12/818 від 15.04.2026); «Херсонський державний університет» (довідка про впровадження № 03-32/471 від 01.04.2026); «Ізмаїльський державний гуманітарний університет» (довідка про впровадження № 1-7/160 від 06.04.2026); «Національний університет кораблебудування імені Адмірала Макарова» (акт про впровадження № 01.1-07/03/33/685 від 09.04.2026).

5. Ступінь новизни основних результатів дисертації забезпечується методологічною і теоретичною обґрунтованістю базових концептуальних положень; використанням системи методів дослідження, відвідних об'єкту, предмету, меті, завданням дослідження; якісним і кількісним аналізом одержаних даних; експериментально-дослідною перевіркою висунутої гіпотези; статистичною обробкою даних експерименту.

6. Використання (апробація) результатів роботи.

Основні положення та результати дослідження оприлюднено в доповідях і виступах на: міжнародних наукових конференціях: «Україно моя вишивана: етнокультурний та освітньо-виховний потенціал української вишиванки» (м. Івано-Франківськ, 18 травня 2023); I international scientific and practical conference «Synergy of knowledge: New Horizons in Global Scientific Research» (November 01-03, 2023 Vancouver, Canada); V Міжнародній науково-практичній конференції «Україно моя вишивана: етнокультурний та освітньо-виховний потенціал української вишиванки» (16-17 травня 2024 р.); XXII Міжнародній науково-практичній конференції «Методологія сучасних наукових досліджень» (26–27 лютого 2026, м. Харків, Україна); Міжнародна

науково-практична конференція *OXFORD 2026: SCIENCE AND EDUCATION TODAY* (9-11 березня 2026 року, м. Оксфорд, Велика Британія); 6 Міжнародна науково-практична конференція *Science and Information Technologies in the Modern World* (15-17 квітня 2026, м. Афіни, Греція). Всеукраїнському науково-методичному семінарі «Компетентнісний підхід в освіті: теорія і практика» (м. Глухів, 16 листопада 2023).

Окремі положення дослідження обговорювалися на щорічних звітних наукових конференціях професорсько-викладацького складу, аспірантів і докторантів Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (2023-2026 рр.).

7. Особиста участь автора – одержання наукових та практичних результатів, що викладені в дисертації.

Дисертація виконана на кафедрі початкової освіти та освітніх інновацій.

Робота є результатом самостійних досліджень Галушчака Олега Володимировича.

8. Перелік публікацій за темою дисертації. За результатами досліджень опубліковано 10 наукових праць, у тому числі:

- 5 статті у наукових фахових журналах України категорії Б;
- 5 публікацій у збірниках матеріалів міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференцій.

1. Струк А.В., Галушак О.В. Формування термінологічної компетентності майбутніх фахівців економічних спеціальностей. Наука і техніка сьогодні (Серія «Педагогіка»): журнал. Київ. № 12(26) 2023. С. 586-592. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6025-2023-12\(26\)-586-592](https://doi.org/10.52058/2786-6025-2023-12(26)-586-592)

2. Струк А.В., Галушак О.В. Formation of Communicative Competence of Future Specialists in Economics in the Process of Professional Training. «Педагогічні науки: теорія і практика». № 4 (48), 2023. С. 96-102. DOI <https://doi.org/10.26661/2786-5622-2023-4-14>

3. Halushchak O.V., LINGUISTICAL DIDACTIC PRINCIPLES OF FORMING COMMUNICATIVE COMPETENCE OF FUTURE SPECIALISTS IN ECONOMIC SPECIALTIES. Науковий журнал Причорноморського науково-дослідного інституту економіки та інновацій. *Інноваційна педагогіка*. Одеса, 2025. Вип.81. Т.1. С.55-57. DOI <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2025/81.1.10>

4. Halushchak O.V., METHODOLOGY FOR FORMING LANGUAGE-COMMUNICATIVE COMPETENCE OF FUTURE SPECIALISTS OF ECONOMIC SPECIALTIES IN THE HIGHER EDUCATION SYSTEM. *Актуальні питання у сучасній науці*. № 3 (45). 2026. С.1765-1772. DOI [https://doi.org/10.52058/2786-6300-2026-3\(45\)-1765-1772](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2026-3(45)-1765-1772)

5. Галушак О.В. Педагогічні умови формування мовнокомунікативної компетентності майбутніх фахівців економічних спеціальностей. *Актуальні питання у сучасній науці*. № 4 (46). 2026. С. 2528-2536.

DOI [https://doi.org/10.52058/2786-6300-2026-4\(46\)-2528-2536](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2026-4(46)-2528-2536)

Матеріали і тези міжнародних та всеукраїнських конференцій:

6. Струк А.В., Галушчак О.В. Шляхи формування комунікативної компетентності майбутніх фахівців економічних спеціальностей. Компетентнісний підхід в освіті: теорія і практика: збірник матеріалів Всеукраїнського науково-методичного семінару (16 листопада 2023 року, м. Глухів) / за заг. ред. Ольги Вишник. Глухів, 2023. С. 187-188.

https://drive.google.com/file/d/12yjkWL_m6zvUE1zrKpqnYLn7dObbX2kR/view

7. Галушчак О.В. Компетентнісний підхід у підготовці майбутніх фахівців економічних спеціальностей. Освіта і формування конкурентоспроможності фахівців в умовах євроінтеграції: збірник матеріалів VII Міжнародній науково-практичній конференції (Мукачєво, Мукачівський державний університет, 26–27 жовтня 2023 р.). Мукачєво. С. 175-178. <http://surl.li/movor>

8. Halushchak O. V. Formation of the linguistic personality of an economics student. I international scientific and practical conference «Synergy of knowledge: New Horizons in Global Scientific Research» November 01-03, 2023 Vancouver, Canada. S. 149-151. <https://isu-conference.com/arkhiv/synergy-of-knowledge-new-horizons-in-global-scientific-research/>

9. Halushchak O. V. Use of the Case Method in The Context of Forming Linguistic-Communicative Competence of Future Economists // Oxford 2026: Science and Education Today : proceedings of the International scientific and practical conference (March 9-11, 2026). Oxford, United Kingdom : naukainfo.com, 2026. - Pp. 127-131. - URL: <https://naukainfo.com/conference?id=104>

10. Halushchak O. V. FORMATION OF PROFESSIONAL SPEECH OF FUTURE SPECIALISTS IN ECONOMIC SPECIALTIES. Science and Information Technologies in the Modern World: Collection of Scientific Papers with Proceedings of the 6th International Scientific and Practical Conference. International Scientific Unity. Athens, Greece. April 15-17, 2026. Pp. 435-437. URL: <https://isu-conference.com/en/archive/science-and-information-technologies-in-the-modern-world-15-04-26/>

9. Наукове значення виконаного дослідження.

Отримані результати можуть бути застосовані в галузях знань вищої освіти 01 Освіта/Педагогіка (спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки; 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями), 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями)) та при підготовці майбутніх вчителів початкової школи в закладах фахової передвищої освіти.

Результати дослідження мають значну наукову цінність, оскільки можуть бути використані у науково-дослідницькій (написання праць з теорії та історії педагогіки; методики викладання навчальних дисциплін педагогічного циклу) та освітньо-виховній (для створення навчальних програм, підручників і посібників, навчально-методичної літератури, планування просвітницьких заходів, розробки навчальних інтернет-ресурсів) роботі. Зокрема, теоретичні і практичні напрацювання можуть бути впроваджені в освітній процес підготовки фахових молодших бакалаврів в

Івано-Франківському фаховому коледжі Карпатського національного університету імені Василя Стефаника, Коломийському педагогічному фаховому коледжі Івано-Франківської обласної ради.

10. Практична цінність результатів дослідження із зазначенням конкретного підприємства або галузі народного господарства, де вони можуть бути застосовані.

Отримані дані будуть корисними для подальшого послідовного вдосконалення теорії та збагачення практики середньої освіти науковцями, викладачами ЗВО, аспірантами, студентами. Матеріали дисертації можуть бути використані в закладах фахової передвищої освіти під час розробки освітніх програм і навчальних планів підготовки фахівців економічних спеціальностей; з метою уточнення навчальних програм для різних освітніх рівнів; для розробки адаптативних курсів і програм з урахуванням специфіки адресної аудиторії; для процесу перекваліфікації та підвищення кваліфікації педагогічних кадрів; під час самоосвіти й фахового самовдосконалення фахівців економічних спеціальностей; в укладанні підручників, посібників, дидактичних матеріалів, методичних рекомендацій як для фахівців економічних спеціальностей, так і для системи підготовки професійних педагогічних кадрів у межах закладів вищої освіти.

11. Оцінка структури дисертації, її мови та стилю викладення. Дисертація за структурою, мовою та стилем викладення відповідає вимогам МОН України.

За результатами фахового семінару зроблено висновки:

1. Галущака Олега Володимировича на тему «Формування мовнокомунікативної компетентності майбутніх фахівців економічних спеціальностей» є завершеною науковою працею, у яка полягає в розробленні та впровадженні діагностувальних та експериментальних методик формування мовнокомунікативної компетентності майбутніх фахівців економічних спеціальностей; системи ігрових мовленнєвих вправ та ситуацій, конспектів лекцій, укладанні переліків інформаційних ресурсів, спрямованих на формування мовнокомунікативної компетентності, що має важливе значення для галузі знань 01 Освіта/Педагогіка.

2. За темою дисертації опубліковано 10 наукових публікацій, де в значній мірі відображені основні результати дисертації, з них 5 публікації у журналах, у фахових виданнях України (категорія Б), 5 – матеріали і тези міжнародних та всеукраїнських конференцій.

3. Дисертація відповідає вимогам наказу МОН України № 40 від 12 січня 2017 р. (зі змінами) «Про затвердження вимог до оформлення дисертації», Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії Постанова Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 (зі змінами)

4.Рекомендувати дисертацію на тему «Формування мовнокомунікативної компетентності майбутніх фахівців економічних спеціальностей» подану Галушаком Олегом Володимировичом на здобуття ступеня доктора філософії, для подання до розгляду та захисту у разовій спеціалізованій вченій раді Карпатського національного університету імені Василя Стефаника.

5. Розглянувши заяви і документи голови, рецензентів і опонентів разової спеціалізованої вченої ради, та встановивши, що подані документи відповідають вимогам до членів спеціалізованої вченої ради згідно Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії Постанова Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 (зі змінами), пропонувати вченій раді Університету призначити наступний склад разової ради:

Голова разової спеціалізованої вченої ради:

1. Червінська Інна Богданівна доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри початкової освіти та освітніх інновацій Карпатського національного університету імені Василя Стефаника.

Докторська дисертація: Доктор педагогічних наук, 13.00.01 – загальна педагогіка та історія педагогіки, 2021.

ORCID: <http://orcid.org/0000-0003-0745-1413>

1.1. Червінська І.Б., Вербещук С.В., Кирста Н.Р. Формування професійної мовленнєво-комунікативної компетентності майбутніх економістів. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2026. Вип. 104. С. 261-266.

DOI: <https://doi.org/10.32782/1992-5786.2026.104.42>

URL: <https://pedagogy-journal.kpu.zp.ua/archive/2026/104/44.pdf>

Ключові слова: мовленнєво-комунікативна компетентність, майбутні економісти, професійне мовлення, комунікація, мовленнєва діяльність.

1.2. Вербещук С.В., Червінська І.Б., Кирста Н.Р. Культура мовлення у фаховій підготовці студентів економічних спеціальностей. *Молодь і ринок*. 2026. № 2 (246). С.49-53.

DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2026.353415>

URL: <https://mir.dspu.edu.ua/article/view/353415>

Ключові слова: комунікативна компетентність; професійне спілкування; економічний дискурс; галузева термінологія; інтерактивні технології навчання; ділова комунікація; аналітичне мислення; професійна мобільність; освітні стратегії.

1.3. Kyrsta N.R., Chervinska I.B., Verbeschuk S.V. FEATURES OF FORMATION OF LANGUAGE-COMMUNICATIVE COMPETENCE OF STUDENTS OF ECONOMIC SPECIALTIES. *Інноваційна педагогіка*, 2026. Випуск 92. Том 1. С.79-82.

DOI <https://doi.org/10.32782/ip/92.1.16>

URL: https://innovpedagogy.od.ua/archives/2026/92/part_1/18.pdf

Ключові слова: мовна компетентність, комунікативна компетенція, термінологічна компетентність, мовнокомунікативна компетентність, професійне мовлення, фахівці економічних спеціальностей.

Рецензенти:

2. Вербещук Світлани Василівни, кандидат педагогічних наук, дицент кафедри початкової освіти та освітніх інновацій Карпатського національного університету імені Василя Стефаника.

Кандидатська дисертація: кандидат педагогічних наук, 13.00.02 – теорія та методика навчання (українська мова), 2016

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4209-416X>

2.1. Вербещук С.В., Червінська І.Б., Кирста Н.Р. Культура мовлення у фаховій підготовці студентів економічних спеціальностей. *Молодь і ринок*. 2026. № 2 (246). С.49-53.

DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2026.353415>

URL: <https://mir.dspu.edu.ua/article/view/353415>

Ключові слова: комунікативна компетентність; професійне спілкування; економічний дискурс; галузева термінологія; інтерактивні технології навчання; ділова комунікація; аналітичне мислення; професійна мобільність; освітні стратегії.

2.2. Червінська І.Б., Вербещук С.В., Кирста Н.Р. Формування професійної мовленнєво-комунікативної компетентності майбутніх економістів. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2026. Вип. 104. С. 261-266.

DOI: <https://doi.org/10.32782/1992-5786.2026.104.42>

URL: <https://pedagogy-journal.kpu.zp.ua/archive/2026/104/44.pdf>

Ключові слова: мовленнєво-комунікативна компетентність, майбутні економісти, професійне мовлення, комунікація, мовленнєва діяльність.

2.3. Kyrsta N.R., Chervinska I.B., Verbeschuk S.V. FEATURES OF FORMATION OF LANGUAGE-COMMUNICATIVE COMPETENCE OF STUDENTS OF ECONOMIC SPECIALTIES. *Інноваційна педагогіка*, 2026. Випуск 92. Том 1. С.79-82.

DOI <https://doi.org/10.32782/ip/92.1.16>

URL: https://innovpedagogy.od.ua/archives/2026/92/part_1/18.pdf

Ключові слова: мовна компетентність, комунікативна компетенція, термінологічна компетентність, мовнокомунікативна компетентність, професійне мовлення, фахівці економічних спеціальностей.

3. Кирста Наталія Романівна, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії та методики дошкільної та спеціальної освіти

Кандидатська дисертація: кандидат педагогічних наук, 13.00.02 – теорія та методика навчання (українська мова), 1998р.

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6777-4890>

3.1. Kyrsta N.R., Chervinska I.B., Verbeschuk S.V. FEATURES OF FORMATION OF LANGUAGE-COMMUNICATIVE COMPETENCE OF STUDENTS OF ECONOMIC SPECIALTIES. *Інноваційна педагогіка*, 2026. Випуск 92. Том 1. С.79-82.

DOI <https://doi.org/10.32782/ip/92.1.16>

URL: https://innovpedagogy.od.ua/archives/2026/92/part_1/18.pdf

Ключові слова: мовна компетентність, комунікативна компетенція, термінологічна компетентність, мовнокомунікативна компетентність, професійне мовлення, фахівці економічних спеціальностей.

3.2. Червінська І.Б., Вербещук С.В., Кирста Н.Р. Формування професійної мовленнєво-комунікативної компетентності майбутніх економістів. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2026. Вип. 104. С. 261-266.

DOI: <https://doi.org/10.32782/1992-5786.2026.104.42>

URL: <https://pedagogy-journal.kpu.zp.ua/archive/2026/104/44.pdf>

Ключові слова: мовленнєво-комунікативна компетентність, майбутні економісти, професійне мовлення, комунікація, мовленнєва діяльність.

3.3. Вербещук С.В., Червінська І.Б., Кирста Н.Р. Культура мовлення у фаховій підготовці студентів економічних спеціальностей. *Молодь і ринок*. 2026. № 2 (246). С.49-53.

DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2026.353415>

URL: <https://mir.dspu.edu.ua/article/view/353415>

Ключові слова: комунікативна компетентність; професійне спілкування; економічний дискурс; галузева термінологія; інтерактивні технології навчання; ділова комунікація; аналітичне мислення; професійна мобільність; освітні стратегії.

Опоненти:

4. Караман Станіслав Олександрович, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри української мови, Київського столичного університету імені Бориса Грінченка.

Докторська дисертація: 13.00.02 - теорія і методика навчання української мови, 2001 р.; Професор, 2002 р.

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3186-375x>

4.1. Караман С., Караман О., Бакум З. (2026). Проектна діяльність як динамічний процес формування мовнокомунікативної компетентності майбутніх фахівців економічної галузі. *Педагогічна освіта: теорія і практика: Збірник наукових праць*. Вип.40, С.11-23.

DOI: <https://doi.org/10.32626/2309-9763.2026-40-167-176>

URL: <https://pedosv.kpnu.edu.ua/article/view/360514/350254>

Ключові слова: мовнокомунікативна компетентність; майбутні фахівці економічних спеціальностей; проектна діяльність, навчальний проект; дослідницький проект; інноваційний проект.

4.2. Караман С., Караман О., Караман Р. (2026). Мовнокомунікативна компетентність як маркер професійної мобільності майбутніх фахівців економічної галузі. Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка. Серія: «Педагогічні науки», 2 (61), 2026. С. 46-51.

DOI: <https://doi.org/10.31376/2410-0897-2026-2-61-46-51>

URL: <https://journals.gnpu.edu.ua/index.php/vgnpu/issue/view/11>

Ключові слова: змістові та структурні характеристики базового поняття «мовнокомунікативна компетентність», мовнокомунікативна компетентність майбутніх фахівців економічних спеціальностей, проектування змісту мовознавчого курсу, переорієнтування освітніх стратегій, комунікативні завдання, висока особистісна адаптивність фахівця економічної спеціальності, термінологічний та особистісний складники мовнокомунікативної компетентності, міждисциплінарний підхід.

4.3. Караман С., Караман О., Караман Р. (2026). Реалізація лінгводидактичних стратегій формування мовнокомунікативної компетентності майбутніх фахівців економічних спеціальностей. Acta Paedagogica Volyniensis. Луцьк: Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2026. № 2. С.116-122.

DOI: <https://doi.org/10.32782/apv/2026.2.16>

URL: <https://journals.vnu.volyn.ua/index.php/pedagogy/article/view/3794>

Ключові слова: мовнокомунікативна компетентність майбутніх фахівців економічних спеціальностей, українська мова за професійним спрямуванням, система вправ і завдань, змістово-мовний блок, прагматично-діяльнісний блок, особистісно-психологічний блок лінгводидактичної стратегії.

5. Рудюк Тетяна Вікторівна, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри української мови, літератури, культурології та журналістики Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя. Доктор педагогічних наук, 13.00.02 – теорія та методика навчання (українська мова), 2021; Професор, 2024

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3679-5648>

5.1. Рудюк, Т. (2026). Формування культури професійної комунікації майбутніх фахівців економіки. *Актуальні питання у сучасній науці*. № 3 (45), 2103-2109.

DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6300-2026-3\(45\)-2103-2109](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2026-3(45)-2103-2109)

URL: <https://perspectives.pp.ua/index.php/sn/article/view/39564/39577>

Ключові слова: Професійна комунікація, майбутні фахівці економічних спеціальностей, мовна особистість, комунікативна культура, культура професійного мовлення, комунікативна компетенція, професійне мовлення.

5.2. Рудюк, Т. (2025). Емоційний інтелект на заняттях сучасної української літературної мови з лінгвістичним аналізом. *Інноваційна педагогіка*. Вип. 83. Т. 1., 67-69.

DOI: <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2025/83.1.12>

URL: https://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2025/83/part_1/14.pdf

Ключові слова: Емоційний інтелект, мовний матеріал, вербалізація, самоконтроль, адаптивність, антиципація, афіліація.

5.3. Рудюк, Т. (2024). Компетентнісно орієнтоване навчання в контексті проблеми самоактуалізації особистості (за А. Маслоу). *Інноваційна педагогіка*. Випуск 71, 19-23.

DOI: <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2024/71.2.3>

URL: https://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2024/71/part_2/5.pdf

Ключові слова: Компетентнісно орієнтоване навчання, самоактуалізація, дефіцитарна мотивація, метамотивація, ієрархія потреб, творча особистість.

Голова фахового семінару
доктор педагогічних, професор,
професор кафедри початкової освіти
та освітніх інновацій

Олена БУДНИК

Секретар фахового семінару
кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри початкової
освіти та освітніх інновацій

Світлана ВЕРБЕЩУК

05 червня 2026 р.